

FESTIWAL LITERACKI SOPOT

16 – 20 sierpnia 2013

WYSTAWY

Wystawa poświęcona Astrid Lindgren

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Obrońców Westerplatte 16, Sopot

Wystawa poświęcona jest najczęściej czytanej szwedzkiej pisarce, ASTRID LINDGREN (1907-2002), prawom dziecka oraz międzynarodowej nagrodzie literackiej jej imienia – ALMA. Wydając w 1945 roku książkę o Pippi Langstrump, Lindgren przetarła nowe ścieżki i całkowicie zmieniła utarte pojęcia o literaturze dziecięcej. Jej słowa „Dziecko też jest człowiekiem, tylko niższego wzrostu” pozostają aktualne. Wyrażają szacunek dla młodych istot, ich pomysłowości, chęci do zabawy i poszukiwania własnych ścieżek. Jej pisarstwo przekroczyło wszelkie granice – wiekowe, polityczne, geograficzne.

„Astrid Lindgren nie ma konkurencji; jest najczęściej tłumaczoną na świecie szwedzką pisarką. Jej książki można przeczytać w 86 językach. Za granicą sprzedano niewyobrażalną liczbę blisko 80-ciu milionów egzemplarzy jej książek. Jak w takim razie dziewczyna z Vimmerby w Smolandii potrafiła tworzyć historie, które poruszają ludzi w tak różnych kulturach? Historie, które pocieszają dziewczynkę w Polsce i rozśmieszają chłopca w Tajlandii? Odpowiedź jest chyba dość prosta: Dobra historia jest dobrą historią wszędzie. (...) Astrid mawiała, że cały czas pisze dla dziecka, które ma w sobie. W ten sposób dotarła do całego świata.” *Fragment tekstu z wystawy*

WWW.LITERACKISOPOT.PL

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Patronat Honorowy nad Festiwalem objęła Pani Prezydentowa Anna Komorowska

Wystawa kryminalna

Szwecja - pejzaże powieści kryminalnej

Opera Leśna, ul. Stanisława Moniuszki 12, Sopot

Na rollupach zamieszczono zdjęcia pejzaży, miast występujących w szwedzkich powieściach kryminalnych, zdjęcia wybranych autorów powieści oraz teksty-impresje autorstwa Mariusza Czubaja, dziennikarza, eksperta w gatunku kryminału i autora powieści kryminalnych. Do wystawy dołączone są ulotki (format A5) z ogólną informacją dot. fenomenu popularności powieści szwedzkiej na świecie (tekst również autorstwa Mariusza Czubaja).

Projekt graficzny wystawy: Dariusz Bazaczek

Wystawa Ambasady Szwecji w Warszawie poświęcona autorom i pejzażom szwedzkich kryminałów

„Literaturze (...), która zwracała się w stronę niepokojących i groźnych stron życia wielkomiejskiego, sądzona była wielka przyszłość”. Uznany filozof niemiecki Walter Benjamin pisząc te słowa o powieści kryminalnej, nie pomylił się. Kryminał bowiem już od dziesięcioleci cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem i można odnieść wrażenie, że jego oddziaływanie z każdą dekadą jest nawet coraz większe. Dzieje się tak między innymi dlatego, że powieść kryminalna to szczególny gatunek literacki, który szkielet fabularny (z nieodzownym trójkątem tworzoną przez sprawcę, ofiarę i śledczego) osnuwa tkanką życia społecznego – najczęściej toczącego się w wielkim mieście.

Nie jest też przypadkiem, że to właśnie kryminał skandynawski odniósł bezprecedensowy sukces w pierwszym dziesięcioleciu XXI wieku. Powieści autorów z Północy znakomicie odpowiadają na potrzeby współczesnych czytelników, których nie zadowala już samo rozwiązanie tradycyjnej fabularnej łamigłówki (wyznaczonej przez pytanie: „kto zabił?”). Równie istotna – a może wręcz ważniejsza – jest ukryta w kryminale opowieść o społeczeństwie. Parafrazując znany aforyzm Stendhala, można powiedzieć, że skandynawska powieść kryminalna jest dziś lustrem przechadzającym się po ulicach miast (a niekiedy i miasteczek)

WWW.LITERACKISOPOT.PL

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Patronat Honorowy nad Festiwalom objęła Pani Prezydentowa Anna Komorowska

Zmiany, jakie dokonały się w sferze pisania oraz odbioru kryminału, sprawiły, że motywy niegdyś stanowiące jedynie tło utworów, są dziś traktowane na równi z główną osią przedstawianych zdarzeń. Tym samym metropolie, mniejsze miasta i – najogólniej mówiąc – pejzaże kryminalne stały się swoistymi „bohaterami” tych powieści, portretami zachowań i praktyk życia codziennego.

Można zaryzykować twierdzenie, że niektóre rejony i miasta to dziś znaki rozpoznawcze poszczególnych autorów. I tak powieści Henninga Mankella nierozłącznie kojarzą się z Ystad (i szerzej: Skanią), twórczość Maj Sjöwall i Pera Wahlöö, a także Stiega Larssona oraz Jensa Lapidusa wypełniona jest obrazami Sztokholmu (każde z ujęć ma osobisty, niepowtarzalny rys), a utwory Monsa Kallentofta ściśle związane są z Linköping. Autorzy kryminałów nie tylko zagęszczają mapę o kolejne miejsca, ale też nadają im symboliczne znaczenia, istotne ze względu na interpretację utworów. Czy da się zrozumieć Nocną zamieć Johana Theorina bez wśluchania się w wichry i burze przetaczające się nad Olandią? Mamy nadzieję, że wystawa prezentująca pejzaże kryminalne nie tylko przybliży miejsca sportretowane w utworach, ale także ułatwi pogłębienie wiedzy o dekadzie – powieści kryminalnej, będącej jednym ze szwedzkich znaków firmowych. Wiedzy o gatunku literackim, w którym wiernie odbija się rzeczywistość i który, niczym mapa, prowadzi nas przez labirynt problemów współczesnego świata.

Mariusz Czubaj (Z broszury informacyjnej Ambasady Szwecji)

Wystawa poświęcona Tomasowi Tranströmerowi „Siła i delikatność” Zatoka Sztuki, Al. Mamuszki 14, Sopot

Wystawa poświęcona jest życiu i twórczości Laureta Literackiej Nagrody Nobla 2011 - Tomasowi Tranströmerowi. Otwiera ją rollup z tekstem poety Tomasza Jastruna na temat twórczości Noblisty. Na planszach znajdziemy także wiersze Tranströmera, fragmenty jego prozy, a także najciekawsze cytaty z polskiej prasy po ogłoszeniu werdyktu Akademii Szwedzkiej. Rollupy zilustrowane są unikatowymi fotografiami z prywatnego archiwum Noblisty oraz zdjęcia szwedzkich pejzaży.

Projekt graficzny wystawy: Dariusz Bazacek

WWW.LITERACKISOPOT.PL

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Patronat Honorowy nad Festiwalem objęła Pani Prezydentowa Anna Komorowska

Dziecko w centrum

Szwedzka literatura dziecięca, wystawa Ambasady Szwecji

Muzeum Sopotu, ul. Poniatowskiego 8, Sopot

Teksty: Justyna Czechowska, Barbara Gawryluk, Katarzyna Skalska, Agnieszka Stróżyk

Projekt graficzny: Dariusz Bazaczek

Najnowsza wystawa Ambasady Szwecji w Warszawie – Dziecko w centrum - poświęcona jest szwedzkiej literaturze dziecięcej. Literatura ta, w Polsce kojarzona kiedyś głównie z Astrid Lindgren, przez lata wzbogaciła się o wiele nowych nazwisk.

Niektórzy z bohaterów stworzonych przez szwedzkich autorów obecni są w polskich domach już od dawna; Filonek Bezogonek Gösty Knutssona znalazł się nawet na liście szkolnych lektur. Inni, jak Albert Albertson Gunilli Bergström, dopiero podbijają serca polskich czytelników.

Rankingi czytelnicze wygrywa seria książek Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai Martina Widmarka i Heleny Willis. Wśród czytelników popularnością cieszą się także książki dla dzieci poświęcone trudnym tematom, umiejętnie „rozbrajanych” przez szwedzkich autorów.

Na wystawie, do której teksty stworzyły tłumaczki i czołowe polskie znawczynie szwedzkiej literatury dziecięcej, zaprezentowano najważniejsze nurty, najgorętsze tytuły i najlepszych autorów piszących dla dzieci w Szwecji i już wydawanych w Polsce. Jedenaście pięknie zaprojektowanych wielkoformatowych plansz stanowi doskonały przewodnik dla wszystkich pragnących przeżyć wyjątkową przygodę z bohaterami, których twórcy mieszkają po drugiej stronie Bałtyku.

WWW.LITERACKISOPOT.PL

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Patronat Honorowy nad Festiwalom objęła Pani Prezydentowa Anna Komorowska

